

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Območna enota Ljubljana

**STROKOVNE ZASNOVE
VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE
za območje občine GORENJA VAS - POLJANE**

Pripravile:

Petra Jernejec Babič, univ. dipl. inž. kraj. arh., konservatorska svetovalka
Nataša Pirnat, univ. dipl. geog., višja konservatorica
Aleksandra Renčelj, univ. dipl. etnologinja in kult. antropolog., konservatorica

Vodja območne enote:

Boris Vičič
univ. dipl. arheolog
konservatorski svetovalec

Ljubljana, februar 2008

Vsebina

1	UVOD	3
2	PRAVNE OSNOVE	4
2.1	ZAKONSKI IN PODZAKONSKI AKTI	4
2.2	DRUGE PRAVNO-FORMALNE PODLAGE:	4
3	SPLOŠNA IZHODIŠČA	6
4	SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI.....	7
4.1	REŽIM ZA VAROVANJE ARHEOLOŠKE DEDIŠČINE	7
4.2	REŽIM ZA VAROVANJE STAVBNE DEDIŠČINE.....	8
4.3	REŽIM ZA VAROVANJE MEMORIALNE DEDIŠČINE	9
4.4	REŽIM ZA VAROVANJE NASELBINSKE DEDIŠČINE.....	9
4.5	REŽIM ZA VAROVANJE VRTNOARHITEKTURNE DEDIŠČINE.....	9
4.6	REŽIM ZA VAROVANJE DEDIŠČINSKE KULTURNE KRAJINE	10
4.7	REŽIM ZA VAROVANJE ZGODOVINSKE KRAJINE	10
4.8	REŽIM ZA POSEBNE TIPE DEDIŠČINE	10
4.9	VPLIVNO OBMOČJE	11
5	SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE	12

1 UVOD

Na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS št. 7/99, v nadaljevanju - ZVKD) mora pripravljavec pri sprejemanju aktov s področja urejanja prostora kot obvezno sestavino za presojo vplivov na nepremično dediščino, ki jih je v uresničevanju teh načrtov mogoče pričakovati, upoštevati strokovne zasnove za varstvo dediščine (v nadaljevanju – strokovne zasnove). Strokovne zasnove izdelata Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana (v nadaljevanju ZVKDS, OE Ljubljana), kot pristojna strokovna javna služba

Za območje občine Gorenja vas - Poljane so bile za potrebe priprav prostorskih aktov pripravljene:

- **Strokovne zasnove s področja varstva kulturne dediščine za spremembe in dopolnitve prostorskih setavin dolgoročnega plana občine Gorenja vas – Poljane (Ljubljana, junij, 2003).**

Na podlagi zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS št. 110/02, 8/03 – popravek) ter Zakona o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS 33/07) pa so bile izdane za potrebe priprave prostorskih aktov, ki veljajo na območju občine Gorenja vas – Poljane naslednje (kulturnovarstvene) smernice:

- **Smernice varstva kulturne dediščine za Strategijo prostorskega razvoja Občine Gorenja vas – Poljane (Ljubljana, september, 2006).**
- **Smernice varstva kulturne dediščine za Občinski prostorski načrt na osnovi sprememb in dopolnitev Strokovnih zasnov varstva kulturne dediščine za Občino Gorenja vas – Poljane (Ljubljana, februar 2008)**

Strokovne zasnove vključujejo enote dediščine, ki so v času njihove priprave evidentirane kot kulturna dediščina. Ker pa se podatki o evidentirani kulturni dediščini spreminjajo (novi vpisi v register nepremične kulturne dediščine, spremembe vpisov, izbrisi,...) se morajo spreminjati (dopolnjevati, ažurirati) tudi strokovne zasnove. To je pomembno tudi zato, ker kulturnovarstveni akti ne smejo biti v nasprotju s strokovno zasnovo varstva kulturne dediščine (41. člen ZVKD).

Ker so bile za območje občine Gorenja vas - Poljane izdelane strokovne zasnove, datirane v različnih časovnih obdobjih, katerih vsebina je bila občini posredovana s smernicami za različne prostorske akte, je ZVKDS, OE Ljubljana z namenom boljšega pregleda in jasnosti, izdelal pričujoči čistopis strokovnih zasnov (na podlagi ZVKD 40. – 43. člen) za območje občine Gorenja vas - Poljane.

2 PRAVNE OSNOVE

2.1 Zakonski in podzakonski akti

- Ustava Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 33/91)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture – uradno prečiščeno besedilo (ZUJIK-UPB1, Ur.l. RS, št. 77/07)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD, Ur.l. RS, št. 7/99)
- Zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov v družbeni lastnini (ZLKSDL, Ur.l. RS, št. 89/99, 107/99)
- Zakon o urejanju prostora (Ur.l. RS, št. 110/02, št. 8/03 – popravek, 58/03-ZZK-1) s podzakonskimi akti
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS št. 33/07) s podzakonskimi akti
- Zakon o graditvi objektov - uradno prečiščeno besedilo (ZGO-1-UPB1, Ur.l. RS, št. 102/04) s podzakonskimi akti
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 25/02)
- Sklep o kulturnih spomenikih in naravnih znamenitostih, ki so postali last Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 46/97)

Sprejete in ratificirane mednarodne pogodbe

- Zakon o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije št. 18 (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Protokol k Haaški konvenciji (Uradni list FLRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4/56)
- Uredba o ratifikaciji Konvencije o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije št. 121 o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva (Ur.l. RS, št. 7/93) – t.im. Granadska konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene) (MEKVAD, Ur.l. RS - Mednarodne pogodbe, št. 7-21/99, 24/99) - t.im. Malteška konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK. Ur.l. RS, št. 19/03) – t.im. Krajinska konvencija

2.2 Druge pravno-formalne podlage:

Državni prostorski akti:

- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS, Ur.l. RS, št. 76/04)
- Uredba o prostorskem redu Slovenije (PRS, Ur.l. RS, št. 122/04)

Občinski razglasitveni akti:

- Odlok o razglasitvi kmečkih objektov in domačij za kulturne spomenike lokalnega pomena (Ur.l. RS, št. 40/2001);
- Volča – Domačija Volča 3 (EŠD 13803)

- Hotavlje – Domačija Hotavlje (EŠD 13798)
 - Dobje – Domačija Dobje 2 (EŠD 13798)
 - Poljane nad Škofjo Loko – Gostilna Na Vidmu (EŠD 9699)
 - Poljane nad Škofjo Loko – Rojstna hiša slikarjev Šubicev (EŠD 8103)
 - Hotovlja – Fortunov mlin in kozolec (EŠD 13799)
 - Gorenja vas – Posavcev hlev in kozolec (EŠD 14211)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o razglasitvi kmečkih objektov in domačij za kulturne spomenike lokalnega pomena (Ur.l. RS, št. 6/2005);
- Trebija - Hiša Trebija 7 (EŠD 17011)
- Odlok o dopolnitvah Odloka o razglasitvi kmečkih objektov in domačij za kulturne spomenike lokalnega pomena (Ur.l. RS, št. 104/2006);
- Žirovski vrh sv. Antona - Karlovski mlin in žaga (EŠD 17019)
 - Predmost – Kmečki dvorec Predmost 3 (EŠD 571)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o razglasitvi kmečkih objektov in domačij za kulturne spomenike lokalnega pomena (Ur.l. RS, št. 60/2007);
- Podvrh pod Starim vrhom - Hiša Podvrh 1 (EŠD 16996)
- Odlok o razglasitvi cerkve sv. Valentina na Jarčjem Brdu za kulturni spomenik lokalnega pomena (Ur.l. RS, št. 14/2004),
- Odlok o razglasitvi Tavčarjevega dvorca na Visokem za kulturni spomenik (Ur. vest. Gorenjske, št. 4/83, popravek Ur. vest. Gorenjske št. 8/87).

3 SPLOŠNA IZHODIŠČA

Celostno ohranjanje dediščine

Predstavlja smiselno porazdelitev nalog ohranjanja dediščine med različne državne organe in na lokalne skupnosti ter njihovo medsebojno sodelovanje. Državljeni, lastniki dediščine in drugi zainteresirani (društva, združenja, nevladne organizacije) so pomemben in enakopraven soudeleženec pri sprejemanju odločitev na vseh ravneh odločanja. Celostno varstvo dediščine se načrtuje in uresničuje tudi z instrumenti urejanja prostora. Različne dejavnosti in rabe, ki se pojavljajo v prostoru, se morajo seznaniti z omejitvami in prednostmi zaradi varstva dediščine že na nivoju strateških prostorskih aktov in upoštevati varstvena načela, ki zagotavljajo ohranitev kulturne funkcije dediščine v prostoru.

Načela, ki izhajajo iz zagotavljanja celostnega varstva dediščine, so:

- varstvo dediščine je treba vključiti med cilje prostorskega planiranja, od priprave razvojnih načrtov do izdajanja dovoljenj za posege;
- varstvo zahteva sodelovanje na vseh ravneh (med urbanisti, investitorji in konservatorji) ter vključevanje in obveščanje javnosti;
- varstvo dediščine ne vključuje le posameznih spomenikov, pač pa celotno človekovo okolje;
- varstvo vključuje ne samo najpomembnejše spomenike, ampak tudi tiste skromnejše stavbe, ki same po sebi nimajo lastnosti spomenika, a imajo izreden pomen v kontekstu celote naselja in kvalitetno oblikujejo njihov značaj;
- zagotoviti varstvo in prenovu objektov kulturne dediščine v prostoru na tak način, da ji zagotovimo ustrezno uporabo v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja.

Trajnostna raba

Ustrezen prostorski razvoj s svojimi prostorskimi rešitvami mora omogočati trajnostno rabo dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije dediščine ali celo izgube dediščinskih (spomeniških) lastnosti, ki se morajo ohranjati za sedanje in bodoče generacije. Dediščina je neobnovljiv vir, ki potrebuje za svoj obstoj aktivno (upo)rabo, vendar le do določenih meja.

Dediščina kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja

Vzdržen prostorski razvoj vključuje štiri vidike ali dimenzije vzdržnosti: ekonomsko, socialno, okoljsko in kulturno. Ohranjena dediščina in njena integracija v prostoru sta eden od nosilcev trajnostnega razvoja občine na vseh področjih (gospodarstvo, kmetijstvo, kultura, okolje, itd.).

Dediščina kot razvojni dejavnik in prostorski potencial

Pri prostorskem načrtovanju je potrebno dediščino obravnavati kot dejavnik kakovosti prostora ter kot vir blaginje in priložnosti za razvoj. Dediščina s svojo raznovrstnostjo in kvaliteto predstavlja pomemben socialni, ekonomski, vzgojni in identifikacijski potencial, katerega mora občina izkoristiti za doseg prostorsko uravnoteženega razvoja.

4 SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI

Varstvo in ohranitev kulturne dediščine je eden od osnovnih namenov in ciljev prostorskega načrtovanja. Z možnostmi, ki jih ima na razpolago, lahko preprečuje njeno poškodovanje, propadanje ali uničenje. Zahteve varstva kulturne dediščine se vključujejo v prostorsko načrtovanje tako, da se upoštevajo:

- varstveni režimi iz aktov o razglasitvi kulturnih spomenikov,
- varstveni režimi za vso evidentirano kulturno dediščino in njeno vplivno območje,
- presoje vplivov na kulturno dediščino.

V tem poglavju so splošni varstveni režimi posplošeni na tip dediščine (arheološka, stavbna, memorialna itd.). Iz priloženega pregleda enot nepremične kulture dediščine pa je razvidno, kateri tip varstvenih usmeritev oz. varstveni režim velja za posamezno enoto dediščine. Za posamezne (večje) enote lahko velja tudi več varstvenih režimov (npr. za območje določenega gradu lahko veljajo režimi za stavbno, vrtnoarhitekturno, arheološko dediščino, ipd.), saj je v preglednici tip varstvenega režima opredeljen po principu pretežnosti.

Splošni režim, ki velja za vse tipe dediščine:

- kulturna dediščina se načeloma varuje in ohranja na mestu samem (in situ);
- varuje se tudi ustrezno veliko območje okoli dediščine, z namenom preprečitve neposrednih ali posrednih negativnih vplivov na dediščino;
- na objektih ali območjih dediščine niso dovoljeni tisti posegi ali takšni načini izvajanja dejavnosti, ki bi prizadeli varovane vrednote in njihovo materialno substanco, ki jih nosi;
- možno so tisti posegi in prostorske rešitve, ki prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti.

Za kakršnekoli posege v enote kulturne dediščine - vključno z vzdrževalnimi deli, ki bi lahko povzročili spremembo videza (npr. barve) ali materialne substance dediščine (npr. novi materiali) - je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje (45. – 46. člen ZVKD, Ur. list RS, št. 7/99).

4.1 Režim za varovanje arheološke dediščine

Zlasti se varuje:

- zemljišča in zemeljske plasti z arheološkimi ostanki pred različnimi destruktivnimi posegi in rabami (izkopi, nasipi, intenzivna kmetijska in gozdarska raba, gradnja različnih objektov in infrastrukturnih naprav, iskanje najdb s strani nepooblaščenih ljudi itd.);
- prostorski in vsebinski kontekst arheološkega najdišča.

Arheološka dediščina so zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih, ter predmeti iz teh plasti oziroma obdobj, ne glede na to ali so na kopnem ali pod vodo.

Osnovna izhodišča pri varovanju arheološke dediščine so:

- varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija »in situ«);
- ohranitev kulturnega in znanstvenega pomena dediščine pri posegih v prostor z izvedbo predhodnih arheoloških raziskav, pri čemer je treba dati prednost nedestruktivnim metodam (geofizikalni, georadarski terenski pregledi);
- integralno varstvo s sistematičnim vključevanjem v prostorsko načrtovanje na vseh ravneh.

Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov predhodnih arheoloških raziskav. Pri gradnji zahtevnih objektov in objektov gospodarske javne infrastrukture je treba zagotoviti predhodno arheološko vrednotenje na celotnem območju predvidenega posega in ne le na območju do sedaj prepoznane arheološke dediščine.

4.2 Režim za varovanje stavbne dediščine

Zlasti se varuje:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti);
- gradivo (substancia) in konstrukcijska zasnova;
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barvo, detajli itd.);
- funkcionalna zasnova v notranjem in pripadajočem zunanjem prostoru;
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico (pripadajoči odprti prostor z niveleto površin ter lego, namembnostjo in oblikovanostjo pripadajočih objektov in površin, odnos do drugih objektov na parceli in do sosednjih stavb);
- prostorski kontekst, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih - cerkvah, gradovih, znamenjih itd).

Varuje se tudi širša okolica objekta, ki zagotavlja funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine v širšem prostoru brez motečih prvin.

Stavbno dediščino zaradi boljše preglednosti delimo na:

- profano (podeželske, mestne in trške stavbe),
- sakralno (cerkve, kapelice, znamenja),
- sakralno-profano (samostani, župnišča).

V stavbno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi, raziskovalnimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije objekta v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem ter določili konservatorskega programa za spomenik. Usmeritve smiselno veljajo tudi za določene oblike tehniške dediščine (območja, stavbe, skupine stavb, naprave itd.), ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji.

4.3 Režim za varovanje memorialne dediščine

Zlasti se varuje:

- avtentičnost lokacije;
- materialno substanco in fizično pojavnost objekta;
- vsebinski prostorski kontekst območja z okolico in vedute.

Memorialna dediščina prvenstveno obeležuje spomin na pomembnejše dogodke in osebnosti iz naše zgodovine. Kot memorialno dediščino lahko obravnavamo spominska obeležja, spominske plošče, grobove in nagrobnike ter določene prostore in stavbe.

V memorialno dediščino se lahko posega z raziskovalnimi, vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.4 Režim za varovanje naselbinske dediščine

Zlasti se varuje:

- zgodovinski značaj naselja;
- naselbinsko zasnovo (parcelacija, komunikacijska mreža, razporeditev odprtih prostorov);
- odnose med posameznimi stavbami ter odnos med stavbami in odprtim prostorom;
- prostorsko pomembnejše naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oz. krajini (glede na reliefne značilnosti, poti itd.);
- naravne in druge meje rasti ter robove naselja;
- podobo naselja v prostoru (gabariti, oblike strešin, kritina);
- odnose med naseljem in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- stavbno tkivo (prevladujoč stavbni tip, javna oprema itd.).

Praviloma je za naselbinsko dediščino potrebno programiranje revitalizacije in rehabilitacije v okviru urbanističnih, krajinskih ali programskih zasnov. Ukrepi morajo biti prilagojeni tudi posebnim lastnostim posameznega tipa kulturne dediščine (stavbne, memorialne, arheološke itd.) znotraj naselja. V naselbinsko dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.5 Režim za varovanje vrtnoarhitekturne dediščine

Zlasti se varuje:

- kompozicijo zasnove (oblika, struktura, velikost, poteze);
- kulturne sestavine (grajeni objekti, parkovna oprema, skulpture);
- naravne sestavine, ki so vključene v kompozicijo (vegetacija, voda, relief itd.);
- funkcionalno zasnovano z navezavo na stavbno dediščino oz. stavbe in površine, ki so pomembne za delovanje celote;
- podobo v širšem prostoru z navezavo na okoliški prostor.

Pri drevoredih se zlasti varuje:

- oblikovno zasnovano drevoreda (dolžino, drevesne vrste, sadilno razdaljo, sistem zasajanja itd.);

- ekološke pogoje, ki so potrebni za razvoj in obstoj drevja;
- rastišče pred gradbenimi deli, ki lahko prizadenejo posamezna drevesa;
- posamezna drevesa pred škodljivimi posegi vanje (obsekavanje, poškodbe itd.).

Vrtnoarhitekturna dediščina potrebuje stalno vzdrževanje, ki ga lahko vrši le primerno usposobljen izvajalec v soglasju s pristojno kulturnovarstveno službo.

4.6 Režim za varovanje dediščinske kulturne krajine

Zlasti se varuje:

- krajinsko zgradbo in prepoznavno prostorsko podobo (naravne in kulturne prvine);
- odprti prostor pred urbanizacijo;
- procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini (tradicionalno rabo);
- tipologijo krajinskih prvin in tradicionalnega stavbarstva;
- način navezave na stavbno in naselbinsko dediščino oz. grajeno strukturo.

Kulturna krajina je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine spomeniško območje, katerega strukturo, razvoj in funkcijo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnost v prostoru. Varstvo kulturne krajine je lahko uspešno le v sklopu celovitega varstva dediščine skozi sistem prostorskega načrtovanje in v sodelovanju z dejavniki, ki s prostorom gospodarijo – kmetijstvo, gozdarstvo, poselitev, infrastruktura itd.

4.7 Režim za varovanje zgodovinske krajine

Poleg alinej iz režima za varstvo dediščinske kulturne krajine se zlasti varuje:

- avtentična lokacija prizorišč;
- preoblikovanost reliefa zaradi zgodovinskih dogajanj, morebitne grajene strukture, vsa gradiva in konstrukcije;
- zemeljske plasti z morebitnimi ostalinami;
- memoriala plastika, likovna oprema in vsi pomniki.

Zgodovinske krajine so kategorija, pri kateri so pomembne predvsem asociativne vrednosti krajine, ki so posledica dogajanja ali dogodkov iz zgodovine.

4.8 Režim za posebne tipe dediščine

Zlasti se varuje:

- ohranjeno materialno substanco;
- lokacijo in prostorsko pojavnost;
- vsebinski in prostorski kontekst navezave enote na okolico.

Pod tipološko oznako »ostalo« uvrščamo enote dediščine, ki jih z običajnimi osnovnimi tipološkimi oznakami ne moremo natančno opredeliti. To so:

- A vodnjaki, napajališča, jezovi, perišča, vodna zajetja, tehnične naprave itd.;
- B ruševine stavbne dediščine;
- C ruševine naselij (npr. opuščene kočevske vasi).

4.9 Vplivno območje

Za potrebe prostorskega načrtovanja se poleg objekta dediščine varuje tudi določena okolica varovane dediščine oz. njeno **vplivno območje**, t.j. območje, v katerem se presoja vpliv določenega posega na varovane lastnosti enote dediščine. Vplivno območje je določeno z zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika. V njem pristojna kulturnovarstvena služba postavlja pogoje, pod katerimi je določen poseg možen ter določa način delovanja obstoječim rabam s ciljem ohranitve ali zagotovitve prostorske integritete, pričevalnosti, dominantnosti, možnosti delovanja dediščine. Če tega ni mogoče zagotoviti, lahko služba ugotovi, da določen poseg ali raba v določenem vplivnem območju nista možna. V primeru načrtovanja bistvenih sprememb ali intenziviranja rabe, ki bi utegnile imeti negativne posledice na lastnosti, pomen ali celo samo materialno substanco varovane dediščine ter na kvaliteto njene okolice, se lahko območje vpliva na dediščino obravnava tudi izven zarisanih območij.

Varovanje enot kulturne dediščine v vplivnih območjih smiselno dopolnjujejo tudi varstvene usmeritve za kulturno krajino, ki varujejo krajinsko zgradbo (naravne kot kulturne prvine), procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini, tipologijo krajinskih prvin ter način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino.

Pomembnejše in prostorsko izpostavljene kulturne spomenike varujemo optimalno v njihovem vplivnem območju, kar predpostavlja poleg fizične ohranitve tudi ohranitev skladne krajinske podobe v najširši okolici oziroma vplivnem območju, ohranitev obstoječih funkcionalnih navezav in gospodarske osnove ter celovitosti. Drugo dediščino varujemo predvsem fizično, prostorsko pomembne in izpostavljene objekte pa tudi v njihovem vplivnem območju.

5 SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe varstvo
16978	Brebovnica - Domačija Brebovnica 11	2	2		stavbna dediščina
2146	Bukov Vrh - Cerkev Žalostne Matere božje	3	2		stavbna dediščina
12118	Čabrače - Arheološko najdišče Gradišče	1	2		arheološka dediščina
2583	Čabrače - Cerkev sv. Jedrti	3	2		stavbna dediščina
11035	Čabrače - Znamenje	3	2		stavbna dediščina
1867	Četena Ravan - Cerkev sv. Brikcija	3	2		stavbna dediščina
16979	Četena Ravan - Hiša Četena Ravan 4	2	2		stavbna dediščina
13798	Dobje - Domačija Dobje 2	2	1		stavbna dediščina
16483	Dobje - Grobišče padlih	5	2		memorialna dediščina
12120	Dolenčice - Arheološko območje Lajše	1	2		arheološka dediščina
13797	Dolenčice - Hiša Dolenčice 6	2	2		stavbna dediščina
16981	Dolenja Dobrava pri Gorenji vasi - Hiša Dolenja Dobrava 2	2	2		stavbna dediščina
16982	Fužine - Domačija Fužine 7	2	2		stavbna dediščina
16973	Goli Vrh - Arheološko najdišče	1	2		arheološka dediščina
12147	Gorenja Dobrava - Arheološko območje Urbanski grič	1	2		arheološka dediščina
2582	Gorenja Dobrava - Cerkev sv. Urbana	3	2		stavbna dediščina
2580	Gorenja vas - Cerkev sv. Janeza Krstnika	3	2		stavbna dediščina
16977	Gorenja vas - Domačija Pot na Pretovč 2	2	2		stavbna dediščina
17010	Gorenja vas - Domačija Trata 80	2	2		stavbna dediščina
18167	Gorenja vas - Kulturna krajina Poljanske Sore	11	2		kulturna krajina
14211	Gorenja vas - Posavcev hlev in kozolec	2	1		stavbna dediščina
16486	Gorenja Žetina - Kulturna krajina Gorenje in Dolenje Žetine	11	2		kulturna krajina
2581	Hotavlje - Cerkev sv. Lovrenca	3	2		stavbna dediščina
16983	Hotavlje - Domačija Hotavlje 11	2	2		stavbna dediščina
13800	Hotavlje - Domačija Hotavlje 33	2	1		stavbna dediščina
16484	Hotavlje - Grobnica s spomenikom padlim v NOV	5	2		memorialna dediščina
16984	Hotavlje - Hiša Hotavlje 30	2	2		stavbna dediščina
16985	Hotavlje - Hiša Hotavlje 52	2	2		stavbna dediščina
16974	Hotavlje - Leseni most	2	2		stavbna dediščina
13799	Hotovlja - Fortunov mlin in kozolec	2	1		stavbna dediščina
1868	Jarčje Brdo - Cerkev sv. Valentina	3	1		stavbna dediščina
16986	Jarčje Brdo - Domačija Jarčje Brdo 5	2	2		stavbna dediščina
12129	Javorje pri Delnicah - Antični vodovod	1	2		arheološka dediščina

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
1866	Javorje pri Delnicah - Cerkev sv. Tilna	3	2		stavbna dediščina
4804	Kladje pri Cerknem - Arheološko območje Vrata	1	1		arheološka dediščina
16987	Kladje pri Hotavljah - Domačija Kladje 14	2	2		stavbna dediščina
12131	Kremenik - Antični vodovod	1	2		arheološka dediščina
12132	Lajše pri Gorenji vasi - Arheološko najdišče	1	2		arheološka dediščina
16988	Laze pri Leskovici - Domačija Laze 1	2	2		stavbna dediščina
1966	Leskovica - Cerkev sv. Urha	3	2		stavbna dediščina
16989	Leskovica - Hiša Leskovica 19	2	2		stavbna dediščina
16990	Leskovica - Kašča pri hiši Leskovica 14	2	2		stavbna dediščina
2012	Lučine - Cerkev sv. Vida	3	2		stavbna dediščina
16991	Lučine - Župnišče	2	2		stavbna dediščina
2150	Malenski vrh - Cerkev Marijinega vnebovzetja	3	2		stavbna dediščina
16992	Murave - Hiša Murave 2	2	2		stavbna dediščina
2079	Nova Oselica - Cerkev sv. Janeza Nepomuka	3	2		stavbna dediščina
12135	Podgora pri Hotavljah - Arheološko najdišče Za studencem	1	2		arheološka dediščina
16998	Podgora pri Hotavljah - Del hiše Podgora 19	2	2		stavbna dediščina
16993	Podgora pri Hotavljah - Hiša Podgora 11	2	2		stavbna dediščina
16975	Podgora pri Hotavljah - Pokriti most vzhodno od vasi	2	2		stavbna dediščina
16994	Podobeno - Domačija Podobeno 1	2	2		stavbna dediščina
16995	Podobeno - Povličeva žaga	2	2		stavbna dediščina
12136	Podvrh pod Starim vrhom - Arheološko območje Za mirjem	1	2		arheološka dediščina
16996	Podvrh pod Starim vrhom - Hiša Podvrh 1	2	1		stavbna dediščina
16997	Podvrh pod Starim vrhom - Hiša Podvrh 2	2	2		stavbna dediščina
12137	Poljane nad Škofjo Loko - Arheološko najdišče	1	2		arheološka dediščina
12138	Poljane nad Škofjo Loko - Arheološko območje Ajdovski britof	1	2		arheološka dediščina
2144	Poljane nad Škofjo Loko - Cerkev sv. Martina	3	2		stavbna dediščina
16485	Poljane nad Škofjo Loko - Freska Poljanska vstaja	5	2		memorialna dediščina
8103	Poljane nad Škofjo Loko - Gostilna Na Vidmu	2	1		stavbna dediščina
17001	Poljane nad Škofjo Loko - Hiša Poljane na Škofjo Loko 73	2	2		stavbna dediščina
16999	Poljane nad Škofjo Loko - Hiša Poljane nad Škofjo Loko 62	2	2		stavbna dediščina
18490	Poljane nad Škofjo Loko - Kamensk hlev	2	2		stavbna dediščina
9699	Poljane nad Škofjo Loko - Rojstna hiša slikarjev Šubicov	2	1		stavbna dediščina

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
580048	Poljane nad Škofjo Loko - Spomenik padlim v NOV	2	2		stavbna dediščina
17002	Poljane nad Škofjo Loko - Stara šola	2	2		stavbna dediščina
17000	Poljane nad Škofjo Loko - Videmski hlev	2	2		stavbna dediščina
551159	Potok - Rupnikova linija na vrhu Blegoša	2	2		stavbna dediščina
571	Predmost - Kmečki dvorec Predmost 3	2	1	valor	stavbna dediščina
17003	Prelesje pri Lučinah - Hiša Prelesje 7	2	2		stavbna dediščina
21476	Sopotnica - Blegoška vojaška cesta	5	2		memorialna dediščina
12142	Srednja vas-Poljane - Arheološko najdišče pri cerkvi sv. Križa	1	2		arheološka dediščina
2145	Srednja vas-Poljane - Cerkev sv. Križa	3	2		stavbna dediščina
17004	Srednja vas-Poljane - Domačija Srednja vas-Poljane 4	2	2		stavbna dediščina
16482	Srednja vas-Poljane - Kapela pri cerkvi sv. Križa	3	2		stavbna dediščina
17005	Srednja vas-Poljane - Vas	7	2		naselbinska dediščina
12143	Stara Oselica - Antični vodovod	1	2		arheološka dediščina
2309	Stara Oselica - Cerkev sv. Pavla	3	2		stavbna dediščina
13802	Stara Oselica - Domačija Stara Oselica 26	2	2		stavbna dediščina
17007	Stara Oselica - Domačija Stara Oselica 50	2	2		stavbna dediščina
17008	Stara Oselica - Hiša Stara Oselica 65	2	2		stavbna dediščina
17009	Suša pri Hotavljah - Domačija Suša 5	2	2		stavbna dediščina
17012	Trebija - Hiša Trebija 20	2	2		stavbna dediščina
17011	Trebija - Hiša Trebija 7	2	1		stavbna dediščina
12149	Volaka - Arheološko območje Pri Brunu	1	2		arheološka dediščina
2147	Volča - Cerkev sv. Jurija	3	2		stavbna dediščina
13803	Volča - Domačija Volča 3	2	1		stavbna dediščina
17013	Volča - Vas	7	2		naselbinska dediščina
17014	Volča - Žaga na Ločivnici	2	2		stavbna dediščina
12151	Zadobje - Arheološko območje	1	2		arheološka dediščina
17016	Zapreval - Hiša Zapreval 1	2	2		stavbna dediščina
17017	Zapreval - Hiša Zapreval 3	2	2		stavbna dediščina
17018	Žabja vas - Hiša Žabja vas 11	2	2		stavbna dediščina
24706	Žabja vas - Leseni most	2	2		stavbna dediščina
17019	Žirovski Vrh Svetega Antona - Karlovski mlin in žaga	2	1		stavbna dediščina
17020	Žirovski Vrh Svetega Urbana - Hiša Žirovski Vrh Svetega Urbana 27	2	2		stavbna dediščina

Legenda

EŠD		Evidenčna številka dediščine (EŠD) - za vpisane enote ali oznaka predloga za enote v postopku vpisa
Ime enote		Ime enote iz Registra kulturne dediščine (RKD)
Tip		Tip enote dediščine (po RKD)
	0	neznano
	1	arheološka dediščina
	2	profana stavbna dediščina
	3	sakralna stavbna dediščina
	4	sakralno profana stavbna ded.
	5	memorialna dediščina
	6	vrtnoarhitekturna dediščina
	7	naselbinska dediščina
	11	kulturna krajina
	12	zgodovinska krajina
	13	ostalo
Kat.		Kategorija varstvenega režima (po RKD)
	0	neznano
	1	razglasitev za spomenik
	2	varovanje v prostorskih aktih
	3	dokumentarno (arhivsko) varstvo
	4	ostalo
SDP		Razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena (SDP)
	SDP	enota je razglašena za SDP
	valor.	enota je valorizirana za SDP (seznam)
Opombe_varstvo		Tip varstvenih usmeritev oz. režima <i>Določen na osnovi tipa dediščine v RKD + dodatni režimi, če je zaradi lastnosti enote to potrebno (režimi so opisani v poglavju 4).</i>
Opombe_status		Opomba glede statusa oz. stanja enote <i>Opombe glede vključitve v seznam oz. izključitve iz seznama.</i>
	degradirano	Enota je degradirana, v teku je izbris oz. sprememba kategorije režima v RKD.
	prost. nepomembno	Enota prostorsko ni pomembna.